

Uchwała Nr X.64.2011
Rady Gminy Zagrodno
z dnia 28 października 2011 r

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2001 r. , Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz art.6 ust. 1 i 2, pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) Rada Gminy Zagrodno uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza Wójtowi Gminy Zagrodno.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Zagrodno.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Olechowski

**Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
Gminy Zagrodno na lata 2011-2015**

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z Nr 125, poz. 842)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).

II. WSTĘP

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

(Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według krajowych danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- ***Przemoc fizyczna*** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- ***Przemoc psychiczna*** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- ***Przemoc seksualna*** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- ***Przemoc ekonomiczna*** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.”

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Zagrodno ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011–2015. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

III . ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ZAGRODNO

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2010 roku Gmina Zagrodno liczyła 5 683 mieszkańców, z czego 2867 osób stanowią kobiety. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy pomiędzy 16 – 65 rokiem życia - 4012 osób.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Złotorii na koniec pierwszego półrocza 2011 roku wynosiła 436 osób (w tym 221 kobiet), z czego jedynie 49 osób pobiera zasiłek dla bezrobotnych (w tym 26 kobiet) .

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Zagrodno co roku wzrasta liczba przeprowadzanych interwencji domowych. W roku 2010 przeprowadzonych zostało 120 interwencji domowych, w wyniku których założono 19 „Niebieskich Kart”. W związku z tym wszczęto 7 postępowań na podstawie art. 207 KK i wniesiono 3 akty oskarżenia. Natomiast w pierwszym kwartale 2011 roku wszczęto już 3 postępowania i wniesiono 2 akty oskarżenia z art. 207 KK.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zagrodnie wynika, że w 2010 roku figurowało 75 osób zgłoszonych przez członków rodziny, pracowników socjalnych, policję i inne osoby celem wszczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu. W związku z tym przeprowadzono 12 postępowań wobec osób zgłoszonych z terenu gminy z problemem alkoholowym, z tego 9 osób podjęło leczenie odwykowe, a wobec 3 osób skierowano sprawę do sądu o leczenie przymusowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagrodnie w 2010 roku objął wsparciem finansowym 12,76% ludności gminy Zagrodno. Cztery rodziny zostały objęte wsparciem

z powodu przemocy w rodzinie. Sprawcami przemocy w rodzinie byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu. Korzystają oni z pomocy terapeuty Punktu Konsultacyjnego do spraw uzależnień w Zagrodnie.

W szkołach na terenie gminy Zagrodno zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzywiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Nadal na terenie wiejskim jest niska wśród społeczeństwa wiedza na temat przemocy, co powoduje jakby „przyzwolenie społeczne” dla nagannych działań sprawcy przemocy i obarczanie niejednokrotnie winą za przemoc w rodzinie - ofiarę przemocy.

IV. PROGRAM

1. Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

2. Głównym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

3. Do szczegółowych celów i zadań programu zalicza się:

3.1. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów

Zadanie 1: Stworzenie Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie - w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych na podstawie diagnozy potrzeb.

Zadania Zespołu:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,

- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- Analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zagrodnie pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie 2: Stworzenie Punktu Poradnictwa dla Ofiar Przemocy Domowej - w celu wsparcia prawnego i psychologicznego ofiar przemocy oraz realizacji działań korekcyjno-edukacyjnych a także wsparcia psychologicznego dla sprawców przemocy w rodzinie.

Zadania Punktu Poradnictwa:

- Dyżury specjalistów: psychologa, prawnika, terapeuty, pracownika socjalnego,
- Udzielanie wsparcia emocjonalnego,
- Udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego,
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno-korekcyjne wobec sprawców przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- Liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- Liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- Liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

3.2. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego

Zadanie 1: Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym - w celu ułatwienia dostępu do podstawowych informacji z zakresu

przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy Zagrodno na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania poprzez:

- Utworzenie gablot informacyjnych w Urzędzie Gminy Zagrodno, Ośrodku Pomocy Społecznej w Zagrodnie, Policji w Zagrodnie, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne analizowanie umieszczonych tam informacji,
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- Publikowanie w *Wójtowych Wieściach* informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- Rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- Udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 2: Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością – w celu nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec:

- Dzieci i młodzieży – poprzez prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach, przeprowadzenie szkolnych programów profilaktyki przemocy, wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji,
- Dorosłych – poprzez poradnictwo w trakcie edukacji przedmałżeńskiej, konsultacje z psychologiem, terapię dla osób uzależnionych i współuzależnionych, uczestnictwo w spotkaniach grupy AA oraz grupy terapeutycznej.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- Liczba utworzonych gablot informacyjnych,
- Liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- Liczba publikacji w *Wójtowych Wieściach*,
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- Liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego,

- Liczba udzielonych porad w trakcie edukacji przedmałżeńskiej,
- Liczba udzielonych porad psychologicznych i prawnych,
- Liczba przeprowadzonych terapii.

3.3. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie

Zadanie: Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy – w celu podniesienia poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy, w tym profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych.

Realizacja zadania:

- Gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w sprawie zjawiska przemocy domowej,
- Pozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- Finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba przeszkolonych osób,
- Liczba sfinansowanych szkoleń.

4. Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagrodnie we współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zagrodnie
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Złotoryi,
- Sołectwami,
- Szkołami,
- Policją,
- Sądem,

- Organizacjami pozarządowymi i Kościołem katolickim.

5. Oczekiwane efekty programu:

- Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie,
- Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie,
- Nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

6. Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Zagrodno na lata 2011 – 2015 są:

Środki własne gminy:

- pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- środki na obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego przewidywane w planie finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagrodnie.